

Kazmina O.P.

DIGITAL TOURISM IN UKRAINE: THE CURRENT STATE AND PROSPECTS

Abstract. Digital technologies are actively used in tourism to maximize consumer satisfaction and gain competitive advantage to companies. The level of digital technology is heterogeneous in Ukraine and in the world. An increasing amount of information and a variety of revenue channels to receipt it form a new environment with significantly higher complexity.

Key words: Digital technologies, tourism, online sales, CRM-systems

Каплинський О.В.

аспірант, ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України», sunsei@ukr.net

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ЄС ТА СПІВРОБІТНИЦТВО ІЗ УКРАЇНОЮ

Анотація. Проведено аналіз законодавчої бази науково-технологічної політики ЄС. Виокремлено ключові положення інноваційного розвитку Європейського Співтовариства на основі двох редакцій «Зеленої книги» інновацій. Визначено основні інноваційні ініціативи та механізми їх реалізації, окреслено організаційно-інституціональний аспект. Проаналізовано причини відхилення від заданої траєкторії інноваційного розвитку ЄС. Запропоновано низку рекомендацій щодо форсування проведення науково-технологічної політики України.

Ключові слова: науково-технологічна політика, ЄНП, інноваційний розвиток, ініціативи та механізми, рамкові програми, рекомендації.

Розробка й впровадження в життя спільної політики країн ЄС у сфері науки і техніки була започаткована ще у 70-ті роки ХХ ст. У цей час була запропонована ідея щодо створення європейського наукового простору (ЄНП), що знайшла свої вираження у подальших стратегічних документах Європейського Союзу. Остаточо спільний простір було затверджено у шостій рамковій програмі Європейською Радою у 2000 р. Сьома рамкова програма наукових досліджень і технологічного розвитку Європейського Союзу, по суті, конкретизувала й розвинула стратегічні цілі й механізми їх досягнення, закладені в попередній програмі, зокрема, і що стосується формування ЄНП. В кінцевому результаті завдання ЄНП було визначено як забезпечення максимально ефективного використання наукового потенціалу і матеріальних ресурсів країн ЄС та тісного співробітництва з усіма регіонами світу, зокрема і з країнами пострадянського простору, що входять до Східно-Європейського цільового регіону.

Підґрунтям для сучасної інноваційної політики Європейського Співтовариства була низка подій науково-технологічного та інноваційного спрямування, квінтесенцією яких стала розробка Європейською Комісією “Зеленої книги” з інновацій. У даному документі розглянуті ключові положення щодо покращення європейської інноваційної політики, які отримали своє вираження у всіх стратегічних концепціях ЄС. Доцільно виділити низку базових рекомендаційних положень для впровадження на національному рівні країн ЄС та на загальному рівні Співтовариства: [1]

1. Розробити моніторинг технологій та прогнозування.
2. Спрямувати краще дослідницькі зусилля у інноваційне русло.
3. Розробити систему інноваційного навчання.
4. Розвивати та впроваджувати заходи щодо підтримки різних видів мобільності: соціальну мобільність, мобільність між професіоналами, мобільність між НДІ та бізнесом.
5. Сприяти визнанню економічного ефекту інновацій громадянським суспільством
6. Покращити фінансування інновацій.
7. Налаштувати фіскальний режим, що вигідний для інновацій
8. Сприяти захисту інтелектуальної та промислової власності.
9. Спростити адміністративні процедури які вимагає Європейська комісія, особливо для доступу до її програм, дозволів, які вона надає, або перевірок, які вона виконує.
10. Сформувані сприятливу юридичну та нормативну базу.
11. Розробити напрямки діяльності економічної розвідки.
12. Заохочувати інновації на підприємствах, особливо на малих і середніх підприємствах.
13. Зробити середовище більш сприятливим для інновацій.

Сьогодні політика ЄС базується на основі Лісабонської стратегії 2000 року, згідно якої пріоритетними напрямками діяльності співтовариства стали три галузі: науково-технологічна, інноваційна та освітня. Пріоритетами у розвитку інновацій стали: поліпшення інноваційного середовища шляхом посилення інноваційних складових усіх напрямів інноваційних політик та їхньої інтеграції, стимулювання ринкового попиту на інновації та використання концепції «лідуючих ринків», що передбачають підтримку ринків найбільш сприятливих до нововведень; стимулювання інновацій у держсекторі, подолання бюрократичного консерватизму державною адміністрацією, посилення інноваційної регіональної політики.

Мета Лісабонської стратегії передбачала перетворення Євросоюзу до 2010 р. у найбільш динамічну й конкурентоспроможну в світі економічну зону, що ґрунтується на економіці, заснованої на знаннях.

Перехід до інноваційної по своїй суті «економіки знань» мав статися завдяки проведенню відповідної політики у сфері науки, яка відповідала б потребам інформаційного суспільства, прискоренню структурних реформ та створенню єдиного внутрішнього ринку Євросоюзу. Кінцевим результатом реалізації Лісабонської стратегії вбачалось досягнення рекордних темпів

економічного зростання, цілковита зайнятість населення і максимальна соціальна справедливість у країнах Євросоюзу. Проте, вже в 2005 р. Європейська рада, розглянувши результати реалізації Лісабонської стратегії за п'ять років, з'ясувала, що мета перетворити ЄС у найрозвинутішу інноваційну економіку світу не була досягнута, у зв'язку із низкою причин. Серед них чільне місце займала причина не належного фінансування наукових досліджень та технологічних інновацій (у середньому по ЄС цей показник склав близько 2 % ВВП, що становить майже критичну межу, нижче якої починається стагнація й деградація науки й технологій щодо фінансування наукових програм інноваційного розвитку) [2]. Ще однією перепорою інноваційному розвитку ЄС було визначено проведення суттєво нижчої кількості наукових досліджень в порівнянні із США. Негативний вплив на науково-технологічну політику здійснювали і фінансові та адміністративні заходи, що обмежували інновації в країнах ЄС. Розрив між наукою та промисловістю, освітою та підприємництвом, тренінгами та працевлаштуванням також не сприяли росту інновацій. Не завжди спостерігалась достатня координація дій та лінгвістична, культурна і юридична злагодженість серед країн членів Співтовариства.

«Європа 2020» (2010 р.) [3] – оновлена Лісабонська стратегія, наступна європейська стратегія економічного розвитку, містила низку цільових ініціатив, зокрема «Інноваційний союз», «Цифровий порядок денний», «Промислова політика для глобалізованої ери», «Порядок денний для нових знань та навичок».

Механізмами інноваційного розвитку були і є рамкові програми ЄС, остання з яких «Горизонт 2020» а також інші інноваційні програми, зокрема «Програма розвитку підприємництва і інновацій».

У 2007-2013 роках науково-технологічні та інноваційні дослідження у ЄС здійснювалися в межах наступних рамок програм та мали певне організаційно-інституціональне забезпечення: [4]

- 7-ї ракової програми ЄС із бюджетом 53.3 млрд. євро. Заходи відбувалися в рамках основних чотирьох спеціальних програм: співпраця, ідеї, люди та потенціал. Також підтримувалися дослідження, що проводилися Спільним Дослідницьким Центром, зокрема і дослідження, що стосувалися ядерної енергетики в компетенції «Євроатома».

- Рамкова програма щодо конкуренції та інновацій (CIP) з бюджетом 3,6 млрд. євро метою якої було посилити конкуренцію Європейської промисловості, основним акцентом якої були МСП. Її діяльність проявляється через три програми: підприємництво та програма інновацій, основними рисами якої були – доступ до фінансування МСП через «CIP інструменти», які орієнтують МСП на різних етапах розвитку та підтримують інвестування у технологічний розвиток, інновації та еко-інновації, трансфер технологій та розширення транскордонного бізнесу; обслуговування бізнесу.

Горизонт 2020 є найновішою та найбільшою програмою Європейського Союзу з фінансування науки та інновацій з загальним бюджетом близько 80 млрд. євро, розрахована на 2014 – 2020 роки. [5] Програма сконцентрована на

досягненні трьох головних завдань: зробити Європу привабливим місцем для першокласних науковців; сприяти розвитку інноваційності та конкурентоспроможності європейської промисловості і бізнесу; за допомогою науки вирішувати найбільш гострі питання сучасного європейського суспільства.

У 2014 році була укладена ключова угода не тільки для інноваційного та науково-технологічного співробітництва з ЄС, але і для усіх галузей суспільного життя України - «Про асоціацію між Україною та ЄС». У ній об'єднано, та систематизовано усі напрямки НТС, що вже були зафіксовані у попередніх статтях, угодах науково-технологічного та інноваційного характеру. У контексті досвіду науково-технологічної політики ЄС видається доцільним використати наступні рекомендації для форсування інноваційного розвитку України. Зокрема: [1]

- збільшити відсоток досліджень та інновацій у ВВП;
- підвищити відсоткове співвідношення витрат урядом на нематеріальні інвестиції (НДДКР, навчання) та інновації особливо серед підприємств;
- посилити механізми, що поєднують фундаментальні дослідження та інновації, фокусуючись на ринках високо потенційного росту;
- ввести систему моніторингу потреб малого та малих та середніх підприємств (МСП) з метою посилення їхньої здатності проводити наукові дослідження та їх можливість приймати технології, незважаючи від їх походження;
- зміцнювати механізми, що дозволяють МСП бути задіяним і отримувати вигоду від проведення досліджень, шляхом зацікавлення менеджменту до залучення нових технологій;
- підвищити між програмну взаємодію, зокрема запуснути пілотні схеми поєднуючи соціальні та технологічні інновації у галузях специфічного інтересу для громадян (охорона здоров'я, навколишнього середовища, служби муніципального та місцевого значення);
- ввести чи посилити параметри моніторингу та оцінки дослідницьких програм та проектів, критерії впливу для інновацій (включно із бізнес стартапами);
- ввести навчальні модулі інноваційного менеджменту та комунікації у програми наукового та технічного навчання та курси технологічного менеджменту у програми бізнес навчання;
- ввести навчальні модулі інноваційного менеджменту та комунікації у програми наукового та технічного навчання та курси технологічного менеджменту у програми бізнес навчання;
- стимулювати подальше навчання (підготовк) зокрема на підприємствах МСП;
- сприяти міжкордонному партнерству для підготовки у інноваційному менеджменті і ознайомлення із базовими технологічними ідеями молодих людей (програми ЕРАЗМУ та КОМЕНІУС);
- розробити механізми страхування інноваційних ризиків та/або взаємних гарантій, особливо для компаній, що базуються на нових технологіях;

- заохочувати банки надавати підприємствам довгострокові позики, включаючи позики на акції, для інвестицій пов'язаних з інноваціями або заохочення партнерства банків з експертними органами з питань інновацій для оцінки проектів;
- тестувати схеми фінансування інновацій, таких як запровадження механізмів початкової гарантії стимулювання фінансування трансферу технологій на основі комісій;
- розвивати джерела довгострокового інвестиційного капіталу та його спрямування на інновації;
- створювати "універсальні магазини (єдине вікно)" для полегшення доступу до фінансової підтримки інновацій;
- підтримувати створення фондів багатонаціонального початкового капіталу для сприяння створення та розвитку нових технологічних фірм;
- розширити податкові пільги з метою заохочення індивідуальних інвесторів до інвестицій в інновації;
- сприяти трансферу технологій згідно правил конкуренції;
- сприяти прийняттю іноземних інвестицій з високою доданою вартістю та запровадження процедур для залучення технологій з інших країн;
- зміцнювати співробітництво між НАНУ, університетами та промисловістю, щоб полегшити передачу технології та навичок;
- підтримувати інноваційні проекти на основі співпраці між підприємствами та лабораторіями, посередниками, фінансистами, що ілюструють нові підходи до інновацій;
- розробити підтримку регіональних інноваційних стратегій та міжрегіонального трансферу технологій.

Список використаних джерел

1. Green Paper on Innovation p.41-50 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://europa.eu/documents/comm/green_papers/pdf/com95_688_en.pdf
2. Ситнік В., Сучасна політика ЄС у сфері наукової діяльності, с.4 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/May08/02.htm>
3. The Lisbon Treaty Official/web-page [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.lisbon-treaty.org/wcm/the-lisbon-treaty.html>
4. Home page - FP7 - Research - Europa - European Commission / Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm
5. Horizon 2020 The EU Framework Programme for Research and Innovation / Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>

Kaplynskyy O.V.
EU SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL POLICY AND COOPERATION
WITH UKRAINE

Abstract. An analysis of the legislative basis of EU science and technology policy has been conducted. The key provisions of the innovation development of the European Community are based on the two editions of the Green Book of Innovations. The main innovational initiatives and mechanisms of their implementation are defined, organizational-institutional aspect is outlined. The reasons of deviation from the given trajectory of innovation development of the EU are analyzed. A number of recommendations were proposed for the implementation of scientific and technological policy of Ukraine.

Key words: scientific and technological policy, EPP, innovation development, initiatives and mechanisms, framework programs, recommendations.

Кацман М.Д.

к.т.н., доцент, начальник відділу навчально-бойової та спеціальної підготовки Головного управління воєнізованої охорони, ПАТ «Укрзалізниця», katsman@uz.gov.ua

Жуков В.А.

к.е.н., заступник начальника управління організації охорони вантажів, об'єктів і посадових осіб Головного управління воєнізованої охорони, ПАТ «Укрзалізниця», docentlug@gmail.com

ДЕЯКІ ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ І РУХОМОГО СКЛАДУ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»

Анотація. В роботі розглянуті проблеми та можливі шляхи їх розв'язання щодо забезпечення транспортної безпеки об'єктів і рухомого складу залізничного транспорту, впровадження інноваційних технічних засобів охорони і системи автоматизованого вироблення раціональних рішень з протидії актам незаконного втручання.

Ключові слова: залізничний транспорт, транспортна безпека, критичні об'єкти, технічні засоби охорони, ситуаційний центр.

Вступ. З метою виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.12.2016 р. «Про удосконалення заходів забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури, введеного в дію Указом Президента України від 16.01.2017 р. № 8, у червні місяці цього року у Міністерстві інфраструктури України пройшла нарада результатом якої стало утворення міжвідомчої робочої групи з питань захисту об'єктів критичної інфраструктури транспортно-дорожнього комплексу та поштового зв'язку.

Проблемам сталого безпечного функціонування транспортного комплексу присвячені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Протидія